

господарювання / Т.В. Воронкова / Львівський політехнічний національний університет. –2011. – С. 121–126 . (дата звернення: 05.05.2020). 5. Сото Э. де. Загадка капитала. Почему капитализм торжествует на Западе и терпит поражение во всем остальном мире : [пер. с англ.] / Э. де сото. — М. : ЗАО “олимп-бизнес”, 2004. — 272 с

ДІАГНОСТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА

Магістрант Ковтун Д.С., канд. екон. наук, доц. Ларка Л.С.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Результати діяльності будь-якої системи характеризуються цілою низкою показників. Серед них показники економічної ефективності традиційно займають найбільш вагоміші позиції. Питання організації процедури діагностування ефективності роботи підприємства не втрачають своєї актуальності для дослідників, оскільки тільки спираючись на збалансовану систему показників економічної ефективності можливо побудувати якісні моделі управління підприємством. Існує досить багато показників, які дозволяють оцінити успішність господарської діяльності підприємства. На наш погляд, доцільним було б розробити комплекс ключових показників ефективності за основними сферами управління підприємством, які можна застосовувати як для системного оцінювання діяльності компанії, а також для оцінювання ефективності роботи центрів фінансової відповідальності у межах бюджетування його діяльності.

Розглянемо показники ефективності у сфері виробництва, які можна застосовувати для оцінювання ефективності діяльності виробничих підрозділів підприємства:

- фондомісткість;
- фондівіддача;
- фондоозброєність;
- коефіцієнт витрат матеріалів;
- рівень браку;
- коефіцієнт екстенсивного використання обладнання;
- коефіцієнт інтенсивного використання обладнання;
- інтегральний коефіцієнт використання обладнання.

У сфері управління кадрами показниками ефективності можуть виступати:

- продуктивність праці;
- коефіцієнт плинності кадрів;
- коефіцієнт дублювання управлінських функцій;
- коефіцієнт надійності праці апарату управління;
- коефіцієнт порушень ритмічності управлінського циклу;
- коефіцієнт безперервності роботи апарату управління.

Ефективність управління маркетингом оцінюється за такими показниками:

– ефективність цінової політики підприємства (відношення прирощення прибутку підприємства за рахунок удосконалення цінової політики до маркетингового бюджету, витраченого на розроблення та впровадження заходів з удосконалення цінової політики);

– ефективність товарної політики підприємства (відношення прирощення прибутку підприємства за рахунок удосконалення товарної політики до маркетингового бюджету, витраченого на розроблення та впровадження заходів з удосконалення товарної політики);

– ефективність збутової політики підприємства (відношення прирощення прибутку підприємства за рахунок удосконалення збутової політики до маркетингового

бюджету, витраченого на розроблення та впровадження заходів з удосконалення збутової політики);

– ефективність комунікаційної політики підприємства (відношення прирощення прибутку підприємства за рахунок удосконалення комунікаційної політики до маркетингового бюджету, витраченого на розроблення та впровадження заходів з удосконалення комунікаційної політики).

Ефективність у сфері управління фінансами оцінюють за трьома напрямками: забезпечення платоспроможності, фінансової незалежності та ділової активності підприємства.

Ефективність управління у сфері інновацій можна діагностувати за допомогою таких показників, як: частка інноваційної продукції в асортименті; ефективність інноваційних проектів підприємства (з цією метою розраховують традиційні показники ефективності: чистий дисконтований дохід, внутрішня норма доходності, індекс доходності, термін окупності).

Слід зазначити, що діагностування потребують не тільки окремі сфери управління виробництвом, а і підприємство в цілому. Для цього можна визначити інтегральний показник ефективності діяльності підприємства, який дозволяє урахувати попередні оцінки ефективності окремих областей управління. У залежності від специфіки діяльності компанії, можна призначити однакову вагомість усім сферам управління, можна за допомогою коефіцієнту вагомості підкреслити значущість однієї або декількох сфер управління. Вагомість складових інтегрального показника ефективності та значення окремих показників ефективності за основними сферами управління потрібно визначати експертним шляхом. Оскільки наведені вище показники мають різні одиниці виміру, для того, щоб можна було застосовувати інтегральне оцінювання, доцільно уніфікувати одиниці виміру, присвоїти бали тощо.

Таким чином, діагностування економічної ефективності діяльності підприємства за допомогою інтегрального показника ефективності дозволяє здійснити комплексне оцінювання діяльності за такими напрямками, як виробництво, кадри, фінанси, маркетинг та інновації. Для підвищення якості оцінювання також доцільно розробити відповідні градації значень інтегрального показника ефективності, які дозволять здійснити експрес-діагностування стадії розвитку підприємства. Аналізуючи сумісно результати діагностування та криву життєвого циклу компанії можна зробити висновки щодо:

- доцільності інвестування коштів у розвиток підприємства або його ліквідації;
- перегляду портфелю стратегічних бізнес-одиниць підприємства;
- удосконалення стратегічного набору підприємства;
- конкурентоспроможності підприємства на цільових ринках збуту.

Запропоновані показники ефективності досить інформативні, тому їх доцільно застосовувати не тільки для оцінювання наявних досягнень підприємства за основними сферами управління, а також і для прогнозування розвитку підприємства. Спираючись на результати прогнозування, можна закласти ключові показники ефективності у систему планів підприємства, що дозволить оптимізувати подальші етапи процесу управління: організацію, мотивацію та контроль.

Література: 1. Ларка Л. С. Організація ризик-аудиту господарської діяльності підприємства / Л. С. Ларка, О. В. Шкрюгал // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. Темат. вип. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Харків : НТУ "ХПІ", 2015. – № 59 (1168). – С. 39 – 42. 2. Ярославський А. О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект / А.О. Ярославський // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2018. – № 20. – Ч. 3. – С. 174 – 177. 3. Шляга О.В. Шляхи підвищення ефективності роботи підприємства / О. В. Шляга, М.В. Гальцев [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_7_066.pdf. – Дата звернення 09.05.2020 р.